

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor.
Fél évre 4

Egészévre 8 kor.
Egyes szám ára 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Husvét.

„A hétnek pedig első napján Mária Magdaléna elméne reggel, mikor még sötét volna, a koporsóhoz és láta, hogy a kő elvételétet volna a koporsóról.”

Nincs itt. feltámadott.

Megakarták ölni az igazságot s ez kitört a koporsóból, elakarták fojtani a szeretet vallását és ez meghódította a világot; e vallás lett a haladás, a tükéletesedés, az eszményi és az anyagi felsőbbség; a tudomány haladása, az emberi jogok érvényesülése, a szabadság megvalósítása.

Jézus, ki a földet a szeretet örökké üdvözítő kifogyhatatlanságával kötötte az éghez, meghalt azért, hogy szenvedni tanítson; és feltámadott azért, hogy hitet adjon.

Jézusban a halál örök életet jelent; nem úgy mint Siva hitében, hol a halálból az élet s az életből a halál, soha meg nem szűnő láncolatban egymásból következik.

Jézusban a szenvedés a jutalomhoz vezet s az élet szenvedései között többet ér egy parányi hit, mint egy világ bölcsészete!

Győzelmesen hirdetik a világnak a feltámadás harangjai a megváltás mithoszáit. A szerint, a mit a föld kibontakozik a maga*árnyékából, országról-országra terjed a husvéti himnusz és körül zsongja az „aleluja” az egész földtekét.

Nincs szív, mely ilyenkor föl ne emelkedné a mindennapi életközdelem porából. Nincs elme,

a melyet el ne töltene az a vigasztaló gondolat, hogy a megváltó nem halt meg hiába a kereszten. Életének csodálatos altoírmusa valóban itt él tovább a világon, mindenféle nemzetek között s meg-megújuló vigasztalással árasztja el a tökéletességért küzdők szívét.

A természet ébredése a tél halottias dermedése után elhozza minden évben a keresztény hit emlék ünnepét is, mely melegséget, emberszeretetet önt a lélekbe, mert e nap arra tanít, hogy az emberiséget, melyért Jézus a kereszten halt meg, szeretni érdemes, bár gyarló s az érzékeny kebleken, sokszor átgázol kíméletlenül; még is a feltámadás ünnepén eszünkbe jutnak önkénytelenül is azok, kiket bujdosóknak tekinthetünk az élet uttalan utain és szeretnők az ő lelkükbe is bevinni annak a ténynek egy sugarát, mely a Golgothán álló keresztről, már közel kétezer év óta sugárzik felénk.

A tizenegy tanítványból háromszáz millió megmentett lélek lett, megmentett nem csak a halálban, hanem az életben is, mert övék a polgárosodás; övék a haladás; övék az emberi érzések, az emberi jogok; az emberi jólét fejlődése; övék a fölény, melyet a tudomány korlátlan haladása biztosít, de a mely az égre törő szellemet még sem hozza közelebb a Teremtőhöz, csak képebbé teszi meglátni, felismerni, átérzeni a teremtés nagyságát, mely a tudás haladása előtt nőttön nő.

A hívők üdvözültek tehát a földön is; — az ő lelküké a menyország; és övék és ivadékaiknak ivadékaé a föld s a földi élet, a földi hatalom.

Mi magyarok hatványozott erővel vagyunk csatlóva Jézus vallásához.

Hazánk földén, nyom nélkül vonultak át és tünnek el nálunknál sokkal erősebb, hatalmasabb népek.

Pogány isteneikkel elmerültek a multak ködébe; voltak és nincsenek többé; a mit tud róluk az emberiség, az félig történelem és már félig rege.

Mi magyarok azért maradtunk meg e földön, melyen anynyiszor atyáink vére folyt, mert Jézus hitét vettük szívünkbe és keresztényekké lettünk.

Ha ezt nem teszik vala őseink, minket is elsodort volna az emberáradat; de mint keresztényeket e földhöz kötve tartott hitünk, vallásunk.

Később két évszázadig védelmezte nemzetünk a keresztény vallást.

E védelemnek első századában a mi nemz. tünk is keresztre feszített és haldokló testét Mohácsnál koporsóba tették; rá is gördítették kérelhetetlen kézzel a nagy követ.

De Jézus feltámadott és nemzete, mely a keresztény vallást védelmezte, a világhódító Mozlem ellen, feltámadott vele együtt, nem egyszer nem is vérontás és szenvedés nélkül!

A koporsóra többször rágördült a kő; de a nemzet nemtője mindannyiszor leemelte azt és kiléptek a koporsóból, kiknek emlékét áldja minden magyar atyáról fiura.

Ezekben élt újra és újra, erős, öntudatos új életet a magyar nemzet; és talán ugyan az a szellem, a magyar halhatatlanság, ugyan az a szelleme vándorolt át egyikből a másikba, azoknak szellemét képezzék kik egymásután jöttek, egy célért küzdöttek, egy vágyódással haltak meg és talán a magyarföld dobogó szíve az ő porladozó

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

Feltámadunk

Fel támadunk, van örök élet!
A füvektől, a fáktól tudom,
Mulanó a földi enyészet,
Semmi sem áll meg félton.
A rózsá bokra hervad-nyílik,
S csak a lelkünk élne a sirig?
— Nem éjt meg hulló könnyetek:
— Hiszem az örök életet!

Feltámadunk, van örök élet,
Ez élet vezérszillaga.
Hisz lelkem is a mindenségnek
Egy fénylő, tiszta sugara.
S hol el nem vesztet egy sugár sem.
Egy porszemecske, egy fűszál sem:
Mulanó én sem lehetek . . .
— Hiszem az örök életet!

Feltámadunk, van örök élet!
Mert te is ott élsz Jézusom.
Ezt a legszebb biznyságtételt
Még édes anyántól tudom . . .
Aldott szavát soh' sem felejttem,
Ki ma is ott lebeg felettem,
S várja magához lelkemet.
— Hiszem az örök életet.

Szabolcska Mihály.

A lélek substantiája

Nehéz ezt a dolgot feszegetni. A definitiók kevés igazságot hoztak napfényre. Rendesen úgy vagyunk velők, hogy igen szépen tudjuk definiálni a praecise ismert fogalmakat s ekkor definitióra nincsen szükség, de nem tudjuk definiálni azt, a mi transzcendens, pedig ilyenkor tenne a definitio szolgálatot. Egész helyesen definiálhatjuk a lovát, de úgy is tudjuk, hogy mi a ló, azonban akárhogy próbálták eddig definiálni a „szépet”, vagy a „jót” senkinek sem sikerült teljesen a vállalkozás.

Ne akarjuk tehát megállapítani, hogy mi a lélek. Értsük egyelőre e kifejezés alatt az embernek azt a képességet, hogy gondolkodik s hogy érzékeket tűz maga elé s eme érzékek elérésére irányozza tetteit, — szóval — akarattal bír.

Az embernek ez a képessége pedig erő és erély. A leghatalmasabb erők egyike.

A fizikus potentialis energiának nevezi azt a képességet, mely csak érvényesülésre vár, s az érvényesülés pillanatában bizonyos munka elvégzésére képes. A puskapor potentialis energiát rejt magában, csak meg kell gyújtatunk a puskaport, részei chemiailag egyesülnek egymással s egyesülés közben erőt fejtenek ki, mely esetleg zúz, rombol, robbant, esetleg pedig célja felé löki a puská vagy ágyú golyót. Egy magasabb helyen levő kőnek p. u. a háztetőn levő cserépnek is energiája van, amely helyzetéből származik s helyzeti energiának nevezetik. Csak meg kell löknöm az ereszt szélén a követ, az le fog hullani s esésekor munkát végez, erőt fejt ki, mely annál nagyobb, minél magasabb helyről hullott a kő alá s minél nagyobb a tömege.

Voltaképi értelemben minden éghető anyag energiát rejt magában. Ha meggyújtjuk az anyagot, hőt fejleszt s a hő erővé alakítható. Az energiának leghatalmasabb raktárai a szén telepek, melyek óriási erőt vannak hivatva kifejtetni s az emberiség összes munkájának legnagyobb részét azok végezik.

A fizika megtanít bennünket arra is, hogy az erő el nem enyészhetik. Megmarad mindörökké mint erő, vagy pedig érvényesül az által, hogy hatásának megfelelő munkát végez.

A puskapor felrobban, ez az erő amely benne volt, látszólag elveszett, mert soha többé nem fog jelentkezni, de azért elveszése csak látszólagos. Nem vész abból kárba a legesekélyebb sem. A robbanás munkát végezt. Elvitte céljához az ágyugolyót. Az ágyugolyó útjában megmelegítette a levegőt s átmelegedett saját maga; céljához érve pedig odaütödi iktatózó erővel, lerombolja az útját álló akadályt s munkát végez. Semmi a puskapor erejéből nem megy veszendőbe.

A gőzgép kazánjába tüzet gyújtok, a szén elégeése által meleg származik, a meleg gőzt fejleszt a vízből s terjeszkedési ereje által mozgásba hozza a gépezetet. A támadt hő egy része tehát munkát végez s így érvényesül. A másik rész kisugároztatik a levegőbe s mint ilyen megmarad mindörökké. Öröktől fogva is létezett. A szénben csak a napsugarainak hője támadt fel újra, a mely sugarak megnövelték az Ó-világnak növényeit, melyekből a szén származott. S a napsugarak hője, öröktől fogva létezett.

Az emberi lélek is erő.

S ha nem értünk is a lélek alatt semmi egyebet, mint azt a tapasztalati s el nem vitázható képességet,

szívöknek dobbanása. E nagy ösök szelleme, tanítása példája, mindannyiszor erőt ad a nemzetnek, hogy a hazaszeretetében lévő életerő feltámadjon.

A hazaszeretet, a nemzet e nagy altoizmusa mentett meg ezer év küzdelmei között. A hazaszeretet pedig a közügyekért való munkálkodás kötelessége. Lemondani száz apró egyéni érdekről. Félre tétele sok haszonnak, előnynek. Több kötelesség és kevesebb életöröm. Több munka és kevesebb egyéni haszon. Kevesebbet beszélve a hazaszeretetről, többet áldozunk cselekvéssel a hazának.

A kereszténység nagy alkotóereje a közre utal mindenkit. Nincs egyéni és családi boldogság, ha csak a közös boldogságban nincs. Ebből merít mindenki vagyont és erőt. Veszendő az a jólét, a mely a haza boldogságának megrablásából keletkezett.

A közügyek magasabb kultuszára kell törekednünk. Ez ama hazafiság, a melynek teste és vére van.

Ez ama nagy keresztény altruisztikus gondolat, amelylyel meg kell nemesítenünk minden érzéseinket és cselekvésünket. És ez az, ami egybeolvad a Megváltó feltámadásának nagy műhoszával s az újjászületés reménységével.

A husvétii harangok hymnusa oltsa be ezt a termékeny érzést azok szívébe, a kik a hazaszeretet nagy valóságát csak szavakból ismerik és erősítse azok szívében, a kik cselekedetekben gyakorolják. És akkor a keresztény világ hozsánajánál mi is kiálthatjuk, hogy hazánk feltámadott: Halleluja!!!

Árvíz a felső zsilben.

Folyó hó 17-én este szokatlanul borus volt az ég, minden pillanatban vártuk a nagy esőt, mely nem is sokáig várattott magára, mert egy körülbelül 10 óra tájban oly erővel jelentkezett, hogy szinte félni lehetett tőle.

Az eső, mely igazság szerint felhőszakadás volt, szakadatlanul tartott 18-án reggeli 10 óráig, megtöltötte hegyi patakjainkat és rombolt, zuzott mindent a mi útjába állott. A Petrozsény-Livazény-lupényi helyiérdekű vasút részvénytársaságnak ugyancsak kijutott a szokatlan eső okozta kárból. Vulkán község Lupény felőli végén folyik keresztül és tart a Román-Zsil felé a Merisora nemű patak, mely a fent említett részvény-társaság Vulkán nevű állomásán a 128—129 számú szelvények közötti 6'00 m. nyílású fa felszerkezettel bíró vasúti átereszen talál lefolyást.

A Merisora patakról tudni kell, hogy a leghatározottabban torrens jellegű és szakaszonként igen nagy eséssel bír. Alig esett 2—3 óra hosszáig már is tele hordta medrét a Merisora fej nagyságu gör kövekkel és az útjába akadt fákat tövestől kiszakítva vitte lefelé egyenesen a vasúti átereszhez. Az átereszen a fák keresztbe akadtak és így duzzasztót képeztek úgy, hogy a víz pillanat alatt oly magasra emelkedett, hogy egy része az áteresz tetején folyt le, — más része pedig elszakítva az áteresz ellen falához simuló föld gátat örülten futott lefelé a vulkáni felvételi épület háta mögötti anyag gödörben és tartott a Vulkán állomás. Petrozsény felőli végén levő utatjáró felé. Az utatjáró egyideig küzdött a vízzel, de nem bírta ki sokáig, a víz azt is átszakította és feltartóztatlanul hömpölygött tova a 117/118 számú szelvények közötti nyílt áteresz felé. Mielőtt azonban ezen utóbb említett átereszt elérte volna a töltést mintegy 80 folyó méter hosszan elszakította, melynek egyenes okát abban találjuk, hogy egy kiálló hegy-szikla közvetlen a töltés részüjével érintkezve a vizet nem bocsátotta át, hanem mintegy medencében vissza tartotta. A víz a sziklát el nem vihetve, a töltésnek kellett engedni. Majd a most már óriási tömegben lefolyó víz, a 117/118 szelvények közötti nyílt áteresztől kerülvén, miután ezen áteresz lefolyási szelvénye nem ekkora víz mennyiség átbocsátására tervezett, örvényt alkotott és rövid pár percz alatt kimoszt az áteresz alapját, melynek természetes következménye az áteresz összedölése volt. A kár mintegy 12 ezer koronára tehető. A forgalom folyó hó 18-ikától 21-ikéig szünetelt, bár a személyszállítás a töltés szakadás helyén átállással fenntartott.

Az államvasutak petrozsényi osztálymérnöksége az első percztől kezdve fáradságot nem ismerő kintartással dolgozott a pálya helyreállításán, mely munkájában a legnagyobb előékenységgel támogatást kapott a Salgótarjáni bányagazgatóság részéről és Krizsó Bohus lupényi bányagazgatótól, ki mint a helyiérdekű vasút részvénytársaság műszaki megbízottja személyesen jelen volt a nagymunkánál. Az aradi üzletvezetőség nagyrabecsült üzletvezető helyettese Krenner Vilmos főfelügyelő és pálya fentartási szakosztály főnöke Klenkhart István felügyelő állandó felügyeletet tartottak és előrelátó bölcs intézkedéseket tettek. Nem csekély érdeme van a helyreállítási munkálatoknál petrozsényi állomás forgalmi hivatalnok karának, mert az akadály helyére az anyagok gyors szállítása egyenes nekik köszönhető. Az árvíz az államépítészeti hivatalnak és magányosoknak is tömörkedést okozott — különösen a Maderspach-féle fűrészteleplenek, hol a felfogógátat elrombolta s több százdarab fenyőtönköt vitt magával, egyrészt ki egész oláhországba.

— gy. —

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Husvét.** A feltámadás szent ünnepét üli a keresztény-világ. A keresztre feszített Jézus Krisztus halálával pecsételte meg tanításának igazságát s feltámadásával tett bizonyosságot isteni küldetéséről. Az emberi nem megváltásának magasztos ünnepe husvét, Petrozsényben áhitatos buzgósággal ülik meg a hívek. A róm. kath. templomban husvét első és második napján az ünnepi szent mise alatt a dalárda, négyes férfikara válogatott egyházi énekeket énekel Brassay József kántor vezetése s orgona kísérete mellett, az ünnepi szent beszédet vasárnap gr. Toldalagi Samu plebános, hétfőn Zlamál Ágoston gyulafehérvári főgymnásiumi tanár kiváló egyházi szónok tartja.

— **Simionás János,** a vármegyei árvászek elnöke, a héten meghalt, ezen állásra az egyedüli komoly jelölt Dr. Réthi Gyula ügyvéd s a Déva és Vidékének felelős szerkesztője.

— **Uj körjegyzőség.** Tervbe van véve, hogy Hobiczeny-Urikány székhellyel uj körjegyzőség létesítésék; a lupényi segédjegyzői állomást meg fogják szüntetni.

— **Nagyhét.** A Megváltó szenvedésének s halálának gyászhatét áhitattal s kegyelettel ülték meg a petrozsényi róm. kath. hívek. Virágvasárnapján és nagy-pentekek a passiot Brassay József vezetése s orgona kísérete mellett Branszky János, Bielik Ernő, Krausz József, Lilienthal Gyula és Schlesinger János, a turbák pedig az egyházi férfi-énekkar énekelte a templomban. Nagyszerdán, csütörtökön és pénteken délután Jeremiás próféta siralmait: Bihari János, Brassay József és Schlesinger János énekeltek.

— **A husvét napján** szokásos bárány, kalács, tójas és másféle eledelék szentelésének jelképes értelme van. A husvétii bárány Jézust jelképezi, a kinek előképe volt ama bárány, a melyet a zsidók Egyiptomból való kiköltözésük alkalmával ettek, a mint azt lapunk tárcájában 1903. év husvétii tárcájában részletesen megírtuk, a kalács Jézus feltámadása eseményén alapszik, a ki feltámadása után tanítványainak megjelent, a kenyeret megáldá és velők evett, a tójas pedig a belőle kikelő madárral a sirjából feltámadó Krisztust jelenti. Ezzel függ össze a hímes tójas készítés is. Ezeknek kívül van egy egész sereg vidám tréfás husvétii szokás. Ezek már a régebben divatban volt husvét hétfői kirándulásokkal vannak összefüggésben, mint: az örömtüzek gyújtása és a locsolás.

— **A zsidók voltak-e valaha Egyiptomban?** Stade és Meyer szaktudósok huszonegy év óta foglalkoznak e kérdéssel és kétségbe vonják, hogy a zsidók valaha Egyiptomban járhattak. Most Riesz Lajos a tokiói, tehát a Japán, egyetem tanára éppen arról értekezik, vajjon

hogy gondolkodik és akar, melyet a legvastagabb materializmus hívének is el kell ismernie; akkor is, a leg-hatalmasabb erők egyikével állunk szemben.

Megmozdítom karomat s e mozgásra lelkileg határozom el magamat.

Az agy központi idegeinek közvetítésével mozdul karom. Az izom ereje folytán birom karomat mozditani, minél erősebb az izomzatom, annál nagyobb erőt vagyok képes kifejteni. De az impulzust a mozgáshoz nellemem adja meg, mely tehát mint indító erő működik.

Karom megmozdult, meghorzsolom a gyufát, az lángra lobban s felrobbantom vele a puskaport. A puskapor csak annyi erőt fejt ki, amennyi a benne levő patentiális energiának megfelel, sem többet, sem kevesebbet, de tölem függ, hogy ez az erő érvényesüljön. Én készítettem a puskaport, én vittem oda a gyufát, hogy felrobbanjon s mindehhez erőre van szükségem.

Vagy talán a gőzgép kazánjában levő forgács alá teszem a gyufát, míg az lángra kap. Aztán szemet teszek föléje s hatalmas gőzt fejleszték vele. A kazánt megtöltöm vízzel s gőzt fejleszték. Kezem egy mozdulatával megnyitom a gőz-szelentyűt s mozgásba jön az egész hatalmas gépezet. Óriási munkát végeztek vele. Dübörögve rohan végig a síkon, fölhang a hegyek magasára s ismét leszáll a lejtőkön, egy sínpar által előre kimérve számára az utat, a melyen haladjon. Nagy terhekkal rakott kocsi hosszú sorozatát kapesolom utána s azokat magával czipeli. Tetszés szerint szabályozom menetét. Megállithatom minden helyen, gyorsithatom menetét vagy lassithatom. Uralkodom e gép és az általa végzett összes munka fölött. Én vagyok az, gondolkodási képességgemmel, a ki ennek az egész munkának megteremtője. A gép nem fog több munkát végezni, mint a mennyi a szén elégetése által támadt

melegnek megfelel, még annyit sem egészen. De ez a szén az én szellemi erőm nélkül ezt a munkát nem végezhetné volna el soha. Meggyulhatott, megéghetett volna nélkülem is, a szénréteg a levegő élenyítő hatása folytán is kigyuladhat. De az ember szellemére volt szükség, hogy a gőzgép megalkottassék, hogy a vaspálya kiépüljön, a vonatvezető szelleme az, a mi a gép járását szabályozza.

Oh! erő, hatalmas erő maga a gondolkodási képesség is.

S ne mondja senki, hogy mi magunk is csak egy gép vagyunk, melyet fűteni, táplálni kell, ha azt akarjuk, hogy működésben legyen. Igaz, táplálékra van szükségem, hogy gondolkodhassam. Az agy, miáltal dolgozik, el is használódik s táplálék által potoljuk az elhasznált részt. Fejtörő, egy pontra irányzott mély gondolkodás közben több anyagot választ el az agyam, mint nyugvás közben. De azért nem maga az anyag az, mely a gondolatokat szövi. A csutának husa, melyet megettem, alkotó részét fogja képezni agyamnak s felhasználódik annak funkciójánál, de azért nem a csuka az, mely a gondolatokat szövi és nem a csirke, a melyet megebédelt, medítal a lélek halhatatlansága fölött. Erő az, el nem vitázható, el nem tagadható erő, mely az anyag részecskéit felhasználja, békóba veri a természetet, a benne levő erőket saját céljai szerint idomítja, maga helyett dolgoztatja s a legnagyobb munkák végzésére szorítja.

S midőn nem vész el semmi erő, miért veszne el az erők leghatalmasabbja: a lélek, a szellem?

Nem, az nem lehet!

Egy durva botítás bezúzhatja a koponyát s alkalmatlanná teheti rendes funkciót teljesítésére.

Az eszköz alkalmatlanná válhatik, de az az erő, a mely mozgatta az egész rendszert, a mely teljes frisse-

gében működött még egy percz előtt: el nem enyészhetik. Egyetlen erecske megpattanása az agyban felbonthatja az egész szerkezet funkcióját, de meg nem semmisítheti magát a működő erő. A gőzgépben megrepedhet egy cső, a gőzgép megszűnik működni, de a szénben levő energia nem lett ez által kevesebb egy szemernyivel sem, s megmarad mindörökké.

A természet törvényeinek tanulmányozása nem veszi el reményünket az örökélet iránt.

De határozott világosságot nem fog e kérdésre deríteni a tudomány, mert az kutatásainak és hatalmának körén kívül esik.

S jól van ez így.

Nem jó az embernek mindent tudni. A tudás fájáról csak egy gyümölcsöt élveztünk s nem valamennyit. Mi lelkesítené az embert a haladásra, ha mindent megtudhatnánk s mindent megtudnánk valaha. Egy végtelen számsor fejezi ki a tudás tárgyait, mikor odáig értünk, hogy százszor többet ismerünk, mint néhány évezred előtt, akkor kell látnunk, hogy százannyi még az, mi hátra van.

A derék ember egyformán fog élni, akár halhatatlan a lélek, akár mulandó; mert csak jót tehet. De hányan ráznák le az életnek nehéz nyűgét, ha nem csak a hit, hanem minden kétséget kizáró módon a tudomány is tanítaná a halhatatlanságot vagy a teljes megsemmisülést. A Budhaizmus hive a Nirvánával való egyesülésnek tekinti a halált s ez teljes megsemmisülés és még is százezeren keresik önként a halált, mert bizony hiszik az egyesülést. A skepsis hány éjszakánkat teszi gondteljessé, de az emberiség ügyét előbbre viszi.

A skepsis meg fog maradni, mert a tudomány adhat reményt, adhat biztosítást, de határozott feleletet nem adhat soha.

H.

voltak e Izrael fiai valaha Egyiptomban? Riesz kijelenti, hogy a két tudós elmélete gyengélabon áll, sőt a hagyományok feltétlenül a valóságban alapulnak. Az ő véleménye szerint ez a vándorlás így történhetett: Csak hamar Hyksos elűzése után berontottak az egyiptomiak s elfoglalták Szíria legnagyobb részét. E hódítások alatt az izraliták északi — Egytomban Gosen tartományban találtak menedéket. A XV. század közepén azonban az északi Chetiták fenyegették az egyiptomiak uralmát, úgy annyira, hogy ezek a szuezi tengerből mellé vonultak vissza. Midőn keletről és nyugatról is nomád törzsek rontottak be s egész Egyiptomban a háboru zavarái törtek ki, az izraelita törzsek, más nomád törzsekkel együtt a szuezi földszoros mentén délkeleti irányban húzódtak vissza. A sinai földszigeten állították fel azután sátraikat. Riesz szerint a zsidóknak a Vöröstengeren át történt jutásáról szó sem lehet, de nincs kizárva az, hogy a zsidókat üldöző egyiptomi flotta súlydelt el a Vörös-tengeren. A szárazon való átkelés meséje Riesz szerint onnan eredhet, hogy az izraeliták a későbbi idők folyamán, mint a belföldi Palesztina lakói, annyira elszokotak a tengertől, hogy Mózes dicsőenkeit meg sem bírták jól érteni, sőt bízarr fantasztikus meséket gondoltak ki a tenger titokzatos hatalmáról.

— **A f. év január havában díszes, pompás kiállítás, új irodalmi munka indult meg.** „A Világ-Történelme” a nagy közönség számára. Az első füzet oly parádés volt, hogy kíváncsian vártuk vajjon beváltja-e a vállalat ígérését, és olyan lesz-e, mint a milyen az első füzet volt. Ma, 13 hét után elégedetten látjuk, hogy a kiadó vállalat megfelel a vállalt kötelezettségeknek és pompás kiadásban, kitűnő munkát nyújt, meglepően csekély árért. A munka igazán ritka becsű, irányában feltűnést keltő. Az előadása könnyű, egyszerű, mégis szép, élvezetes és igen érdekes. A szöveg tele, szép, értékes képekkel, becses műemlékek fényképeivel, művészi alkotásokkal, színes képekkel. Azonkívül minden füzetben van egy-két színes mimlékelt. A munka történeti szempontból nagybecsű, de nem száraz tudományos, hanem gyönyörködtető, szórakoztató, érdekes olvasmány, mely mint könyv, diszmunkának beillik, különösen, ha a díszes bekötési táblákat tekintjük, melyeket az előfizetők ingyen kapnak. A munka heti füzetekben jelenik meg, melyekre egy negyedévi előfizetés 5 kor. 20 fill. Az előfizetők a munkát, mint kedvezményt 24 koronáért kapják, de amikor a munka belesz fejezve, a bolti ára 48 korona lesz, tehát még egyszer olyan drága, mint előfizetés után. Az érdekes munkából mutatóvárszámot ingyen küld „A Világ Történelme” kiadóhivatala Budapest, Aradi-utca 8.

— **A Magyar Hírlap ujítása.** Érdekes hírt közölnek velünk a fővárosból. A Magyar Hírlap 15 éves fennállásának jubileumát azzal ünnepli, hogy folyó hó 17-étől kezdve független politikai iránynyal reggel helyett este jelenik meg a fővárosban s reggelre odaér minden vidéki város vagy helységbe. Együttal a világlapok mintájára egy specialitást is létesít, mely abból áll, hogy minden érdekes eseményt fényképfelvételekkel ad közre. Mutatóvárszámot egy hétig ingyen küld bárkinek.

— **Pályázati felhívás.** Az emke igazgató választmánya pályázatot hirdet több 200, 100 és 50 koronás (Gyertyánffy, Emke, Jókai és budapesti Nemzeti Casinó) néptanítói-jutalmakra, melyek az egyesület folyó évi június hó 12-iki (pünkösd másodnap) erszébetvárosi évi rendes közgyűlésén fognak kiosztani. Pályázati határidő folyó évi május hó 7-ike bezárólag. Feltételek: nemzetiileg veszélyeztetett vidéken való minél hosszabb és eredményesebb népnevelői (tanügyi és társadalmi) működés és erről szóló ajánlatok és bizonylatok. A ki az Eötvös alap tagja s évi tagsági díját már legalább 10 ízben beszolgáltatta, vagy 40 korona örökös tagsági díjat befizetett, avagy 50 koronás részjegyet teljesen törlesztette, erről külön igazolványt csatoljon, miután az egyik díj az Eötvös alappal egyetértőleg osztatik ki. A pályázatok Kolozsvárra az Emkére czimzendők. Kolozsvár, 1905. április hó 12-én. Gróf Béli Ákos s. k. elnök. Sándor József s. k. t. alelnök-főtítkár. Megjegyeztetik, hogy a pályázatok egyenes is beküldhetők; a tanfelügyelőség is kész a hozzá kellő időben érkezéseket áttenni.

— **A kereskedelmi munkaközvetítés a vidéken.** Még Hegedűs Sándor, a volt kereskedelmi miniszter vette tervbe, hogy a vidéki központokon kereskedelmi és ipari állásközvetítő intézeteket létesít. A megkezdett akció azonban eredményre egyáltalán nem vezetett, s azóta se a kormány, se egyéb hatóságok részéről ez irányban a vidékre nézve semminemű lépés nem történt, bár az állástalanok, a kegyér nélkül állók száma, különösen a kereskedelmi téren, napról-napra növekszik. Annál örvendetesebb, hogy ezt a nagyfontosságú ügyet a kereskedők társadalmi intézményei karolják föl s abban máris jelentős eredményeket értek el. Az aradi Kereskedők

Köre, az aradi kereskedőknek és kereskedelmi alkalmazottaknak harminczhat év óta fennálló, közös testülete, az elmúlt év elején megteremtette a vidéken az első állandó, rendszeres kereskedelmi állásközvetítő intézményt. Ez az állásközvetítő egész napos hivatallal és forgalommal működik, s úgy az alkalmazottat kereső főnökök, mint az állást kereső alkalmazottak részére teljesen ingyenesen áll rendelkezésre. Az aradi kereskedelmi állásközvetítő tevékenységét már eddig is Arad város és a megyén kívül Csanád-, Békés-, Bihar-, Torontál-, Temes-, Krassó-Szörény-, továbbá Hunyad és más erdélyi vármegyékre terjesztette ki s nemcsak a munkanélküliség enyhítésére hat közre, hanem az irányban is, hogy a jobb képességű alkalmazottak nagyobb fizetekben folytathassák gyakorlatukat. Tavaly háromszáznál több, különféle szakmákhoz tartozó kereskedelmi alkalmazottat juttatott álláshoz az intézmény, a melynek működése az aradi kereskedő főnökökből és alkalmazottakból álló bizottság szigorú ellenőrzése alatt történik. Sikeresen veszi föl a versenyt ez az ingyenes állásközvetítő az u. n. helyszerző ügynökökkel, a kik többnyire csak mindkét fél kizsárolására törekedtek. Vidékünk kereskedői és alkalmazottai egyaránt helyesen teszik, ha adandó alkalmakkor, a mikor segédre vagy állásra szükségük van, az említett kereskedelmi intézménnyel lépnek összeköttetésbe. Mindennemű megbízás és megkeresés, a mely az Aradi Kereskedők Köre helyezközlő osztályához, Arad, Szabadság-tér 7. sz. czimzendő, azonnal elintézésre kerül.

Színészet.

Thalia templomának kapuja bezárult. A világot jelentő deszkáknak bucsut mondott a színművészet muzsája legalább felévre. Egy hónapig tartott a véget ért színi szezon, mely alkalmat nyújtott az ének- és szavaló-művészetnek vidéken ritkán élvezhető produkcióiban gyönyörködhethetünk. És ezt Tóváry Antal jól szervezett társulatának köszönhetjük.

Lapunk keretéhez mértén referáltunk az előadásokról s e tekintetben a közönség bírálatát igyekeztünk hűen tolmácsolni. Dicséretünk nem volt túlradó, de nem zárkoztunk el a valódi érdem méltatása elől, aminthogy részrehajlatlanul megróttuk azt, ami kifogás alá esett. Erre azonban nem igen volt szükség, mert a tagok vetekező igyekezettel s többnyire dicséretes sikerrel oldották meg feladatukat. Ezt jól esik konstatálnunk azért is, mert az előadási jegy elnyeréseért több szintársulat versenyzett s a helyhatóság választása arra esett, amelyik a jogos igényeket kielégítette s a pártolást megérdemelte.

Petrozsény és vidéke a színészetpártolás tekintetében kiváló helyet foglal el s méltán elvárhatja, hogy az előadások megfeleljenek az itt támasztható kívánalmaknak.

Ennyit tartottunk szükségesnek megjegyezni általánosságban, midőn még az utolsó négy előadásról az alábbiakban referálunk:

Pénteken, f. hó 14-én „A kis höresög”, énekes francia bohózat összevágó előadása folytonosan derült hangulatot keltett, melynek kacagató bonyodalmait Hegyessy Gy. mint Leopold komoronyik a töle megszokott pompás alakítással szecenizotta, amiért megérdemelt tapsokat aratott. Szigeti Mari (Sinorette) Sz. Nagy Imréné (Noeni). Török Kornél (szakácsnő) Vetéssy D. (tábornok) a főbb szerepeket kifogástalanul játszották s a többi szereplők is jók voltak.

Szombaton f. hó 15-én Huszka Jenő kedves zenéjű operette-je, az „Aranyvirág” telt ház előtt került színre a társulat kedvelt komikusa: Hegyessy Gyula jutalomjátékául. A szindarab nem ismeretlen közönségünk előtt, mindazonáltal vonzerővel bírt a jutalmazott egyénisége s az operett zenei szépsége. Az előadás teljesen kielégítette a várakozást s osztatlan tetszésben részesült, melynek kivívásában főérdeme volt a jutalmazottan kívül Szigethy Antalnak (Beppo), Szigethy M.-nak (Aranyvirág), Sz. Nagy Imréné és Karácsonyi M. mint nagyvilági hölgyeknek. A többi szereplők is jók voltak s különösen jó volt az énekkar és összjáték.

Vasárnap, f. hó 16-án „A régi szerető”, Gécey énekes népszínműve telt ház előtt adott s tetszett. Gazdag Tóth István Makky E. személyesíté s bizonyosságát adta szerepkörén kivülös szerepében is ügyességének s alakítóképeségének. A fiatal özvegyet Török Kornél személyesíté kedvesen, természetesen s színvonalon játszott. Kár, hogy az igazgató ezt a színpadra termett fiatal színésznőt ritkán juttatja tehetségének fejlesztésére

s érvényesítésére megfelelő szerephez. Kedvesen csicsérgő Esztiike volt Tóváry Margitka s Karácsonyi M. a bíró lányát rokonszenves alakítással mutatta be.

Utoljára hétfőn, f. hó 17-én a könyvezésig megkacagattatta a szép számú közönséget „A kis baba” összevágó előadása. Ebben a mulatót bohózatban előforduló bonyodalmak oly ügyesen vannak jelenetelve, hogy a képtelen helyzetek kibonyolítása a cselekményt a természetesség látszatával tünteti fel. És az előadók ügyesen aknázták ki a tévedések komikumát, miben főérdeme volt Tóváry Antalnak, a ki özvegy Brückner-nét remekül személyesíté. Makky Elemér szakadatlanul neveltette a közönséget mint Patrontás. Mindkettő nyílt színen zajosan tapsolták. Karácsonyi M. töröl metszett nyelvű dajka volt. Elegáns Berta volt Sz. Szirmay Jozefin. Tóváry Antal ezuttal szerepelt először itt a színpadon s Rettenetes huszárkapitányt karakterisztikusan mutatta be. Hegyessy Gy. mint Csopák tisztiszolga a szokott jó volt. A kisebb szerepek személyesítéi hozzá járultak az összjáték sikeréhez. A bucsulőadás egyszersmint Tóváryné jutalomjátéka volt s egy anyagi, mint erkölcsi tekintetben az előadások legsikerültebbjei közé sorozható.

A színművészet vándor apostolai már eltávoztak. Aik Tóváry igazgatása alatt együtt maradtak, azok Kunhegyesre mentek a szerződött utjagokkal s ide egyhamar aligha jönnek, amennyiben minden társulatnak ki van jelölve a kerülete. Hunyadvármegye — Déva kivételével — Miskolczi színgazgató kerülete s más társulat ezidőszert itt nem működhetik.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

Kiadótulajdonos: **Figuli Antal.**

Egy végzett zongora tanító nő órákat ad házban és házon kívül is, jutányos árak mellett.
Bövebbet **Schierl Józsefné-nél, Prága II.**

Adler fényirda

Petrozsényban

(fő-utca Ullmann-féle ház.)

A helybeli és vidéke nagyérdemű közönség b. tudomására hozom, hogy **fényirdámat** megnyitottam, s állandóan nyitva fogom tartani.

Szíves pártfogást kér

Adler Arthur

fényképész.

2816/905. szám

tkkvi.

Árverési hirdetmény.

A hátszegi kir. jbiróság, mint tkkvi hatóság Dr. Rosenberg Ignác ügyvéd ált. képv. Petrozsényi takarékpénztár rt. végrehajtónak, Purecse Dregics hagyatéka végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtónak 700 kor. tőke, ennek 1903. augusztus hó 4-től járó 6% kamatai 129 kor. eddigi megállapított per és végrehajtási, valamint a jelenlegi 18 kor. és a még felmerülő költségek iránti követelése kielégítése végett. Purecse Dregics végrehajtást szenvedőnek a dévai kir. törvszék, a puji kir. jbiróság területéhez tartozó Lupény községi 280. szíjtkvben A † 1. rsz. az u. o. 281. szíjtkvben A † 4. 5. rsz. és az u. o. 570. szíjtkvben A † 1. rsz. a foglalt egész ingatlanait, és pedig a 281. szíjtkvben foglalt ingatlanokra az öz. Purecse Petruné sz. Ilie Mária javára bekebelezett 1/4 részbeni élethossziglani haszonélvezeti jog fentartásával rendszámonekenti részletekben, az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 587 kor. kikiáltási árban az **1905. április hó 28-án d. e. 12 órakor.** Lupény község előjárósága házána! megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Árverelni szándékozók tartoznak bánatpénzü! az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben, vagy a kormány által óvadékképesnek nyilvánított értékpariban, melynek névértéke 2/3 részig fogadtatik el, csupán a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak előzetes bírói letétbe helyezését tanusító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő

Gorove, s. k.
kir. albiró.

Л. Пок: Музеум-көрүт-II/a. III. фок: Эрсебет-көрүт 54/a.